Сумський державний педагогічний університет
імені А. С. Макаренка

Навчально-педагогичний інститут педагогіки і психології

Кафедра дошкільної і початкової освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор Навчально-наукового інституту педагогіки і психології
_____ Світлана КОНДРАТЮК
28 серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕХНОЛОГІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА МОНІТОРИНГУ В ПОЧАТКОВІЙ ОСВІТІ

галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

спеціальність 013 Початкова освіта

освітня-програма Початкова освіта

Мова навчання українська

Погоджено науково-методичною комісією ННІПП
28 серпня 2024 р.
Голова _____
Юлія БОНДАРЕНКО, доктор педагогічних наук, професор

Суми – 2024

Розробник: Пушкар Лариса Вікторівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної і початкової освіти

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри дошкільної і початкової освіти

Протокол № 1 від 28 серпня 2024 р.

Завідувач кафедри
Павлущенко Наталія Миколаївна,
кандидат педагогічних наук, доцент

Опис навчальної дисципліни

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Освітній ступінь</td><td colspan="2">Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>денна форма навчання</td><td>заочна форма навчання</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Кількість кредитів – 3</td><td rowspan="15">магістр</td><td colspan="2">Обов’язкова</td></tr>
<tr><td colspan="2">Рік підготовки:</td></tr>
<tr><td>1-й</td><td>1-й</td></tr>
<tr><td rowspan="13">Загальна кількість годин - 90</td><td colspan="2">Семестр</td></tr>
<tr><td>1-й</td><td>1-й</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лекції</td></tr>
<tr><td>14 год.</td><td>4 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Практичні, семінарські</td></tr>
<tr><td>14 год.</td><td>4 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лабораторні</td></tr>
<tr><td>–</td><td>–</td></tr>
<tr><td colspan="2">Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>60 год.</td><td>80 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Консультації:</td></tr>
<tr><td>2 год.</td><td>2 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Вид контролю: залік</td></tr>
</table>

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Технології педагогічних досліджень та моніторингу в початковій освіті» є обов'язковою навчальною дисципліною для студентів спеціальності *013 Початкова освіта* освітнього ступеня «Магістр».

Мета курсу – систематизація, закріплення і поглиблення теоретичних та практичних знань в галузі початкової освіти, формування навичок застосування цих знань під час вирішення конкретних науково-педагогічних завдань; розвиток навичок самостійної науково-дослідної роботи і оволодіння методами та технологіями моніторингу наукових досліджень у галузі початкової освіти; набування досвіду аналізу отриманих результатів досліджень, формулювання нових висновків і положень та їх прилюдного захисту.

Завдання курсу:

– *теоретичні*: підвищити рівень фахової підготовки магістрів шляхом ознайомлення їх з колом актуальних педагогічних проблем та озброєння принципами наукового підходу до їх постановки, оцінювання та вирішення; ознайомити студентів із сучасними методологічними проблемами науки; удосконалити рівень загально-навчальних умінь – опрацювання та вивчення літературних педагогічних першоджерел: вміння здійснювати науковий огляд систематизованих першоджерел, користуватись прийомами швидкого, уповільненого, вибіркового та змішаного читання, засобами накопичення матеріалів в процесі критичного аналізу літератури;

– *практичні*: формувати практичні вміння та навички використання дослідницьких методів (теоретичних та емпіричних) для вирішення практичних завдань освітнього процесу у галузі початкової освіти; генерувати у студентів готовність до здійснення самостійного педагогічного моніторингу та дослідження, а також оформлення його у вигляді магістерської роботи; розвивати інтерес та прагнення до наукової діяльності, самостійності мислення; формувати в процесі навчання професійної майстерності, організаційно-методичних навичок, вміння творчо використовувати результати наукових досліджень в практиці навчання, виховання і розвитку дітей молодшого шкільного віку.

Відповіднодоосвітньо-професійної програми «Початкова освіта. Другого рівня вищої освіти» у студентів необхідно сформувати загальні і фахові компетентності, а саме:

6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати дослідницькі та / або інноваційні задачі у сфері початкової освіти
Загальні компетентності (КЗ)	**ЗК 1.** Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. **ЗК 2.** Здатність генерувати нові ідеї (креативність). **ЗК 3.** Здатність виявляти ініціативу та підприємливість. **ЗК 4.** Здатність працювати автономно.
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)	**СК 1.** Здатність реалізовувати концептуальні засади, цілі, завдання, принципи функціонування системи освіти в професійній

	діяльності, усвідомлювати та поціновувати взаємозалежність людей і систем у глобальному світі. **СК 3.** Здатність застосовувати інформаційно-комунікаційні технології та цифрові сервіси в організації освітнього та наукового процесів у сфері початкової освіти. **СК 5.** Здатність до педагогічного партнерства в професійній та науковій діяльності, саморозвитку та навчання впродовж життя. **СК 6.** Здатність управляти освітнім процесом у сфері початкової освіти, що потребує нових стратегічних підходів, з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності. **СК 7**. Здатність інтегрувати знання й розв'язувати складні задачі, провадити дослідження та/або інноваційну діяльність з метою розвитку нових знань та процедур у сфері початкової освіти. **СК 8.** Здатність здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності, визначати індивідуальні професійні потреби та перспективи, оцінювати результати діяльності команд та колективів.

2. **Передумови для вивчення дисципліни**

Курс *Технології педагогічних досліджень та моніторингу в початковій освіті* – це навчальна дисципліна, яка тісно пов'язана зі спеціальними дисциплінами: філософією, основами наукових досліджень, педагогікою, історією та ін.

Студент повинен володіти компетенціями після вивчення цих дисциплін. Зокрема знати :загальні відомості про наукове дослідження; методи наукового дослідження, класифікацію методів наукового дослідження; види студентських наукових робіт; послідовність виконання науково-дослідницької роботи. Також вміти: визначити орієнтовний наукових апарат дослідження, складати його попередній план; використовувати основні методи наукового дослідження; організовувати та проводити експериментальне дослідження (в рамках курсових робіт); оформляити результати наукових пошуків у вигляді типових для вищої школи наукових жанрів – рефератів, курсових, доповідей, тез доповідей, статей; доповідати матеріали досліджень на наукових конференціях, семінарах, олімпіадах тощо.

3. **Результати навчання за дисципліною**
Програмні результати навчання

ПРН-1	Мати спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері професійної діяльності, уміння / навички розв'язання проблем початкової освіти, необхідні для проведення досліджень та / або провадження інноваційної діяльності з метою розвитку нових знань та процедур
ПРН-2	Вільно обговорювати результати професійної діяльності, досліджень та інноваційних проєктів у сфері початкової освіти державною та іноземною мовами усно і письмово.

ПРН-3	Створювати інноваційне інформаційно-освітнє середовище початкової школи, адаптувати його до різних умов реалізації освітнього процесу
ПРН-6	Об'єктивно оцінювати результати діяльності учнів та колективів у сфері початкової освіти, проводити педагогічну експертизу, здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності

4. **Критерії оцінювання результатів навчання**

Кількість балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
90-100	Магістрант виявив всебічні, систематичні та глибокі знання з технологій педагогічних досліджень та моніторингу; засвоїв основну та додаткову літературу, рекомендовану програмою; проявив творчі здібності в розумінні, логічну, стислому та ясному трактуванні навчального матеріалу щодо використання методів науково-педагогічного дослідження; виявив повну готовність до здійснення самостійного педагогічного дослідження та оформлення його у вигляді магістерської роботи; оволодів у повному обсязі знаннями щодо сутності та організації проведення педагогічного експерименту; засвоїв взаємозв'язок основних понять відносно технологій педагогічних досліджень у початковій освіті, їх значення для подальшої професійної діяльності.
82-89	Магістрант виявив систематичні та глибокі знання навчального матеріалу з технологій педагогічних досліджень та моніторингу вище середнього рівня; продемонстрував уміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені програмою; засвоїв літературу, рекомендовану програмою; репродукує стисло та ясно навчальний матеріал щодо використання методів науково-педагогічного дослідження; виявив готовність до здійснення самостійного педагогічного дослідження та оформлення його у вигляді магістерської роботи; засвоїв взаємозв'язок майже всіх основних понять відносно технологій педагогічних досліджень у галузі початкової освіти, їх значення для подальшої професійної діяльності.
74-81	Магістрант володіє на достатньому рівні знаннями з технологій педагогічних досліджень та моніторингу у галузі початкової освіти; продемонстрував певні вміння виконувати практичні завдання, передбачені програмою; репродукує стисло та ясно навчальний матеріал щодо використання методів науково-педагогічного дослідження, але припустив низку помітних помилок; засвоїв літературу; засвоїв взаємозв'язок більшості основних понять відносно технологій педагогічних досліджень у галузі початкової освіти, їх значення для подальшої професійної діяльності.
64-73	Магістрант виявив знання навчального матеріалу з технологій педагогічних досліджень та моніторингу у галузі початкової освіти в обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої професійної діяльності; справився з виконанням завдань, передбачених програмою; ознайомився з основною літературою, рекомендованою програмою; припустив значну кількість помилок або недоліків у відповідях на

	запитання щодо сутності та організації проведення педагогічного експерименту; засвоїв на низькому рівні взаємозв'язок основних понять відносно технологій педагогічних досліджень у галузі початкової освіти, їх значення для подальшої професійної діяльності; при співбесідах, тестуванні та при виконанні завдань зміг усунути помилки та недоліки самостійно.
60-63	Магістрант виявив знання основного навчального матеріалу з технологій педагогічних досліджень та моніторингу у галузі початкової освіти в мінімальному обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої професійної діяльності; виклав поверхові знання у висвітлені певних тем курсу; справився з виконанням завдань, передбачених програмою, на низькому рівні; ознайомився з основною літературою, рекомендованою програмою; припустив значну кількість помилок або недоліків у відповідях на запитання щодо сутності та організації проведення педагогічного експерименту; при співбесідах, тестуванні та при виконанні завдань зміг усунути помилки та недоліки лише під керівництвом та за допомогою викладача.
35-59	Магістрант мав поверхові знання та значні прогалини в знаннях основного навчального матеріалу з технологій педагогічних досліджень та моніторингу у галузі початкової освіти; припускається грубих помилок у викладі навчального матеріалу; ознайомився з основною літературою, рекомендованою програмою; дає неповні відповіді на запитання щодо сутності та організації проведення педагогічного експерименту; допускав принципові помилки при виконанні передбачених програмою завдань; при співбесідах, тестуванні та при виконанні завдань не зміг усунути помилки та недоліки навіть за допомогою викладача.
1-34	Магістрант не мав знань зі значної частини навчального матеріалу з технологій педагогічних досліджень та моніторингу у галузі початкової освіти; допускав принципові помилки при виконанні більшості передбачених програмою завдань; не спроможний самостійно засвоїти програмовий зміст.

Розподіл балів

Поточний контроль							Разом	Сума
РОЗДІЛ 1			РОЗДІЛ 2					
Т 1.1	Т 1.2	Т 1.3	Т 2.1	Т 2.2	Т 2.3	Т.2.4.		
Поточний контроль							70	100
10	10	10	10	10	10	10		
Контроль самостійної роботи								
4	4	4	6	4	4	4	30	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	**A**	**відмінно**
82 - 89	**B**	**добре**
74 - 81	**C**	
64 - 73	**D**	**задовільно**
60 - 63	**E**	
35-59	**FX**	**незадовільно з можливістю повторного складання**
1 - 34	**F**	**незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни**

5. Засоби діагностики результатів навчання

1. Усна відповідь.
2. Виконання практичного завдання.
3. Виконання самостійної роботи.
4. Письмове тестування.
5. Підсумкова оцінка з кожної теми виставляється за середнім арифметичним показником (балом).

6. Програма навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1. Теоретичні основи технології педагогічних досліджень та моніторингу в початковій освіті

Тема 1.1.Наука як форма суспільної свідомості.

Тема 1.2. Сутність та особливості педагогічного дослідження.

Тема 1. 3. Сутність, види та завдання педагогічного моніторингу

РОЗДІЛ 2. Технологічні аспекти дослідження та моніторингу в педагогічних дослідженнях

Тема 2.1. Методи педагогічного дослідження дослідження.

Тема 2.2. Моніторинг та діагностика у педагогічних дослідженнях

Тема 2.3. Специфіка та особливості проведення педагогічного експерименту.

Тема 2.4. Академічна доброчесність.

7. 1.Інформаційний зміст навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1. Теоретичні основи технології педагогічних досліджень та моніторингу в початковій освіті

Тема 1. 1. Наука як форма суспільної свідомості

Характеристика процесу наукового пізнання. Суб'єкти та об'єкти пізнання.

Відмінності наукового та буденного пізнання. Рівні пізнання.

Наука як суспільно значима сфера людської діяльності. Форми наукового знання.

Наукове дослідження як форма здійснення і розвитку науки. Види наукових досліджень.

Наукові школи. Наукові революції. Глобальні кризи й проблема важливості науково-технічного прогресу.

Методологія педагогічної науки. Принципи науково-педагогічного дослідження. Підходи у вивченні педагогічних явищ.

Тема 1. 2. Сутність та особливості педагогічного дослідження

Наукове дослідження як форма процесу пізнання.

Визначення сутнісних характеристик педагогічних явищ та процесів. Вимоги, які ставляться до наукових досліджень.

Класифікація досліджень у педагогіці.

Тема 1. 3. Сутність, види та завдання педагогічного моніторингу.

Визначення поняття моніторингу. Педагогічний моніторинг.

Функції педагогічного моніторингу та його задачі.

Класифікації освітнього моніторингу: за особливостями сфери освіти з точки зору управління та сучасних тенденцій його інформаційного обслуговування; за використовуваними для проведення моніторингу засобів; за ієрархією систем управління; за підставами експертизи; за типом, що виявляє ефективність освітньої системи.

РОЗДІЛ 2. Технологічні аспекти дослідження та моніторінгу в педагогічних дослідженнях

Тема 2.1. Методи педагогічного дослідження дослідження

Поняття про метод наукового пізнання.

Метод, методичний прийом і методика.

Класифікація методів, що використовуються у педагогічних дослідженнях.

Роль теоретичних методів дослідження у наукових пошуках.

Види теоретичних та емпіричних методів дослідження та їх характеристика.

Тема 2.2. Моніторинг та діагностика у педагогічних дослідженнях

Педагогічний моніторінг як технологія дослідження.

Педагогічна діагностика: сутність, функції, організація проведення.

Вибір відповідного «наукового інструментарію». Сутність та методика розробки критеріального апарату дослідження.

Тема 2.3. Специфіка та особливості проведення педагогічного експерименту.

Констатувальний експеримент як вид педагогічного експерименту, його мета етапи.

Програма педагогічного експерименту. Підготовчий етап проведення експерименту.

Методи констатувального експерименту.

Сутність, завдання та організація проведення формувального експерименту.

Формувальна методика. Контрольні зрізи у формувальному експерименті.

Математична обробка даних дослідження.

Інтерпретація даних та формулювання висновків.

Тема 2.4. Академічна доброчесність.

Сутність академічної доброчесності. Академічна доброчесність в законодавстві.

Порушення академічної доброчесності.

Академічна відповідальність та її види.

7.2. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		Лекції	Практичні	Лабор.	Конс	Сам ост. р		Лекції	Практичні	Лабор.	Конс	Самост. р
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ТЕХНОЛОГІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА МОНІТОРИНГУ В ПОЧАТКОВІЙ ОСВІТІ												
Тема 1.1. Наука як форма суспільної свідомості.	10	2	2	–	–	6	10					10
Тема 1.2. Сутність та особливості педагогічного дослідження.	12	2	2	–	–	8	12	2				10
Тема 1.3. Сутність, види та завдання педагогічного моніторингу.	12	2	2	–	–	8	12		2			10
РОЗДІЛ 2. ТЕХНОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА МОНІТОРІНГУ В ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ												
Тема 2.1. Методи педагогічного дослідження.	12	2	2	–	–	8	12					12
Тема 2.2. Моніторинг та діагностика у педагогічних дослідженнях	16	2	2	–	–	12	14		2			12
Тема 2.3. Специфіка та особливості проведення педагогічного експерименту	16	2	2		2	10	20	2			2	16
Тема 2.4. Академічна доброчесність	12	2	2			8	10					10
Усього годин	90	14	14	–	2	60	90	4	4	–	2	80

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Наука як форма суспільної свідомості	2	
2.	Сутність та особливості педагогічного дослідження.	2	
3.	Сутність, види та завдання педагогічного моніторингу.	2	2
4.	Методи педагогічного дослідження.	2	
5.	Моніторинг та діагностика у педагогічних дослідженнях	2	2
6.	Специфіка та особливості проведення педагогічного експерименту	2	
7.	Академічна доброчесність	2	
	РАЗОМ	**14**	**4**

Теми лабораторних занять: не заплановано

8. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Башкір О. І. Навчально-методичний посібник «Методологія науково-педагогічного дослідження та презентація його результатів»: для здобувачів освітньо-наукового ступеня «Доктор філософії». Харків : ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2020. 93 с.

2. Бодненко Д.М., Жильцов О.Б., Лещинський О.Л., Мазур Н.П. Моніторинг навчальної діяльності: навчальний посібник. К : Київський університет імені Бориса Грінченка, 2014. 276 с.

3. Крушельницька, О. В. *Методологія та організація наукових досліджень*: Навч. посібник для вищих навч. закл. К. : Кондор, 2006. 206с.

4. Методи науково-педагогічного дослідження // Практикум з педагогіки / за ред. О. А. Дубасенюка. – К., 2004. – С. 32–47.

5. Методологія наукової діяльності : навч. посіб., вид. 3-тє, переробл. / Д.В. Чернілевський, М.І. Томчук, О.А. Дубасенюк, О.Є. Антонова, В.П. Захарченко, О.В. Вознюк, Н.З Сіранчук / за ред. Д.В. Чернілевського, Вінниця : Нілан-ЛТД, 2012. С. 216-241; (364 с.- 22,6 д.а.)

6. Мойсеюк, Н. Є. Методи педагогічних досліджень. *Педагогіка*: навч. посіб. К., 2007. С. 41–45.

7. Методологія і методика педагогічних досліджень у дошкільній та початковій освіті (для магістрантів спеціальностей *012 Дошкільна освіта* та *013 Початкова освіта*) : курс лекц. та прак./ укл. Л.В. Пушкар. Суми: ФОП Цьома С.П., 2020. 64 с.

8. Положення про кваліфікаційну роботу у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка. Нова редакція (2023 р.). URL: http://dpo.ipp.sspu.edu.ua/index.php.

9. Технологія проведення моніторингових досліджень (Із досвіду роботи). Харків: Харківська академія неперервної освіти, 2013. 85 с.. URL:: http: // www.edu-post-diploma.kharkov.ua.

Додаткові:

1. Аніщенко, О. *В. Наукові дослідження з історії професійної освіти та історії педагогіки*: Метод. рек. науковцям-початківцям. Ніжинський держ. пед-ий ун- т ім. Миколи Гоголя. Ніжин: Видавництво НДПУ ім.М.Гоголя, 2003. 50с.

2. Бортнюк І. Моніторинг якості освіти. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2021. № 6. С. 150 –160. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pednauk_2021_6_17

3. Василенко О.В. Моніторинг розвитку навчання та освіти дорослих у глобальному вимірі. *Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи*. 2021. Вип. 2. С. 20–30. URL:: http://nbuv.gov.ua/UJRN/OD_2021_2_4

4. Галузяк, В.М., Холковська, І.Л. Педагогічна діагностика: Курс лекцій. Вінниця: ТОВ «Нілан ЛТД», 2015. 155 с.

5. Гончаренко С.У. *Український педагогічний енциклопедичний словник*. Рівне: Волинські обереги, 2011. 519 с.

6. Етичний кодекс ученого України (2009 р.). URL: http://dpo.ipp.sspu.edu.ua/index.php.

7. Клименюк, О. В. *Технологія наукового дослідження*. К. : ТОВ "Вид-во "Аспект-Поліграф", 2006. 308с.

8. Кодекс академічної доброчесності Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка (2019 р.). URL: http://dpo.ipp.sspu.edu.ua/index.php.

9. Ортинський, В. Л. Методика і методи педагогічного дослідження *Педагогіка вищої школи* : навч. посіб. для студ. ВНЗ. К., 2009. С. 40–53.

10. Положення про комісію з питань етики та академічної доброчесності Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка (2019 р.).URL: http://dpo.ipp.sspu.edu.ua/index.php.

11. Тілікіна Н., Пєша І. Моніторинг та оцінка в соціальній і молодіжній сферах на національному та регіональному рівнях (анотаційні матеріали НДР). *Молодіжна політика.* С. 70-87. URL: https://dismp.gov.ua/wp-content/uploads/Simejna_molodizhna_politika_-2-70-87.pdf

12. Цехмістрова, Г. С. *Основи наукових досліджень*: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. К. : Слово, 2003. 240с.

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

1. Ілюстративний навчальний матеріал.
2. Навчально-методичні посібники.
3. Плани семінарських і практичних занять, які містять методичні рекомендації щодо підготовки до занять за даною навчальною дисципліною.
4. Платформи GoogleMeet, Zoom.